

Congresverslag

Cultuurshock!

Op 11 november 2008 vond in De Fabrique te Maarssen het actieseminar Cultuurshock! plaats. Denkproducties organiseerde dit seminar in samenwerking met De M Factor. De brochure belooft niet alleen actie, maar ook gegarandeerd resultaat. 'Géén gedraai, geen gedreutel.... Volgende week veranderen.' Aan seminarleiders Jeffrey Kooijman en Jaap Zijlstra om dit waar te maken.

Tekst Theo Visser

Verrassende start

Al bij de opening werd duidelijk dat deze dag anders zou verlopen dan anders. Via een koele nevel betrad je een ruimte waar via flikkerend licht, beeld en geluid je hersens werden gereset. En in tegenstelling tot de verwachting... geen stoelen. 'Verwarring is onderdeel van het leven', volgens Jaap Zijlstra. Een cultuurshock gaat over het doorbreken van bestaande patronen. Uitgangspunt hierbij is $U \times WP \times ES > W$. Oftewel: Urgentie maal Wenkend Perspectief maal Eerste Stappen moet groter zijn dan de Weerstand tegen veranderingen. Een cultuurshock heeft alleen zin als er een wenkend perspectief is. Zo niet, dan is het opgestookte vuurtje zo weer uitgedoofd. De stoelen kwamen trouwens later gelukkig wel, deze konden we verdienen met een opdracht. Over wenkend perspectief gesproken.

Erger je niet aan de kou

Gastpreker Edmon Öfner nam ons mee op zijn expeditie naar de Noordpool. Een reis die volgens hem begint met een beslissing. Tachtig procent van de expedities mislukt. Waarom zou jouw expeditie dan wel lukken? De beslissing werd pas genomen na een uitgebreide analyse van deze mislukkingen. Belangrijkste reden bleek onenigheid binnen de expeditie-teams zelf te zijn. De beslissing om te gaan werd pas genomen nadat het 'dreamteam' was samengesteld. Oftewel: geloof & beslis! Interessant was de oplossing rondom leiderschap.

Roulatie van het leiderschap heeft geholpen voor de acceptatie binnen het team. Vandaag ben jij de baas en morgen niet. Je gaat als leider dus geen gekke dingen doen en kunt het als volger ook hebben als je een keer niet je zin krijgt. Je wordt vanzelf weer de baas. Naast prachtige filmbeelden over de expeditie is de volgende uitspraak mij bijzonder bijgebleven: 'erger je niet aan de kou'. Op de Noordpool is het koud. Dat weet je en daar kun je ook niets aan veranderen. Het er steeds over hebben helpt niet, maar leidt wel tot irritatie bij anderen. Vandaar dat het expeditieteam met elkaar had afgesproken dit niet meer te zeggen. Een afspraak die binnen veel organisaties met een klaagcultuur voor een heerlijke rust zou zorgen.

Persoonlijk leiderschap

Jeffrey Kooijman ging uitgebreid in op zijn favoriete thema persoonlijk leiderschap. In zijn ogen bestaan er geen ongemotiveerde mensen. Wel kunnen mensen bijzonder gemotiveerd zijn om iets niet te doen. Of anders geformuleerd: mensen hebben motieven om nog niet mee te gaan met de verandering. Emotie is hierbij een bepalende factor en de drijfveer voor menselijk gedrag. Primair willen we het liefst pijn vermijden of plezier vergroten. Vandaar dat urgentie ook zo goed werkt als basis voor een verandering. Als je iets niet durft (emotie) en bang bent om een stap te zetten, creëer dan een grotere angst (urgentie) voor wat er gebeurt als je deze stap niet zet.

Persoonlijk leiderschap ontstaat waar mensen hun eigen invloed pakken en hun acties richten. Bewustwording van eigen overtuigingen, fysiologie en taalpatronen helpt hierbij. Als je stevig op je benen gaat staan (kin op, borst vooruit), is het al bijna niet meer mogelijk om down te zijn. Je fysiologie dwingt dit af. Als je dus ergens in geloof ga hier voor staan en stel je niet afhankelijk op van anderen. Valkuil is hierin perfectie te verwachten. Perfectie is de grootste rem op groei van jezelf en anderen. Perfectie gaat over zaken als controle, details, foutloos zijn en andere beperkende gedachten. Het is beter te streven naar excellentie. Dit is niet iets absoluuts, maar helpt vanuit een groeiperspectief. De basisgedachte is: van fouten kun je leren en vergissingen zijn noodzakelijk om te groeien. Merkt u het verschil?

Shockeffect

Het seminar werd afgesloten met een uitdaging: durf je een plank met je blote hand door te slaan? Hier is focus, lef en persoonlijk leiderschap voor nodig. Met een adrenalinestoot verliepen de meeste mensen de zaal. Nog in shock dat het was gelukt. De eerste stap op weg naar verandering was hiermee gezet.

Theo Visser is manager Productontwikkeling en Innovatie bij de Boertiengroep, partner op het gebied van strategisch veranderen, leren en ontwikkelen, en lid van de redactie van Opleiding & Ontwikkeling.
E-mail: t.visser@boertiengroep.nl